

Uitvoeringsagenda GALA De Wolden 2024

*Iedereen
doet
mee!*

*Op weg
naar
meer
gezonde
jaren
voor
onze
inwoners.*

Inhoud

1. Inleiding.....	2
2. Spelregels/afwegingskader	3
3. Meer kinderen hebben een kansrijke start	4
4. Meer inwoners hebben een betere mentale gezondheid.....	7
5. Meer inwoners hebben een gezond gewicht	11
6. Meer inwoners gaan verantwoord om met alcohol	14
7. Meer senioren zijn vitaal en minder kwetsbaar	14
8. Inwoners participatie	18
9. Overig	20

1. Inleiding

Voor u ligt het uitvoeringsplan Gezond en Actief Leven Programma 2024 voor gemeente De Wolden. Vanuit het programmaplan is dit de vertaling naar de uitvoering in 2024. Voor 2025 en 2026 zullen er opnieuw uitvoeringsagenda's worden opgesteld.

Waarom dit uitvoeringsplan?

In de huidige tijd zien we dat de wereld om ons heen snel veranderen. We zien bijvoorbeeld onze bevolkingssamenstelling veranderen. Er zijn minder jonge inwoners en meer oudere inwoners. Dit zorgt ervoor dat bijvoorbeeld de vraag op de woningmarkt veranderd, dat er een stijgende zorgvraag is maar ook dat er een druk is op de arbeidsmarkt. Te weinig docenten, bouwvakkers, winkelpersoneel of werkenden in de zorg. We zien ook dat de onder economische invloed de bestaanszekerheid onder druk staat en dat onze gezondheid er in De Wolden niet zo goed voorstaat en dat veel inwoners mentale druk ervaren, ook al op jonge leeftijd. Al deze opgaven vragen om een integrale De Woldense aanpak. Dit is een belangrijke reden in het sociaal domein te kiezen voor een integrale aanpak. Een aanpak waarin we bijvoorbeeld een aanpak armoede niet los zien van het programmaplan Gezond en Actief Leven en het Integraal Zorgakkoord en een nota jeugdhulp en de hervormingsagenda jeugd.

In 2023 hebben we als gemeente De Wolden een programmaplan Gezond en Actief Leven Akkoord ontwikkeld als invulling van de IZA en GALA ontwikkelingen. Dit uitvoeringsplan geeft aan wat we in 2024 gaan doen vanuit het GALA.

De uitvoeringsagenda start met een afwegingskader/spelregels hoe we omgaan met nieuwe ontwikkelingen die op ons afkomen. Daarna wordt er per opgave inzichtelijk gemaakt wat er in 2024 wordt gedaan per inspanning.

De acties zijn vertaald naar een begroting voor 2024.

Sportakkoord

Het sportakkoord is onderdeel van de SPUK GALA, maar kent een andere organisatiestructuur doordat er een eigen stuurgroep is die invulling geeft aan de ambities van het sportakkoord. Deze ambities sluiten aan bij het GALA, maar zijn niet opgenomen in dit uitvoeringsplan. De beleidsadviseur sport is de verbinder tussen het sportakkoord en het uitvoeringsplan GALA.

2. Spelregels/afwegingskader

Het Gezond en Actief Leven programma is een dynamisch programma. De ambitie die is bepaald staat vast, maar hoe we daar komen en wat we in 2025 en 2026 gaan doen staat nog niet geheel vast. Om nieuwe ontwikkelingen en initiatieven te kunnen wegen hebben we de volgende spelregels opgesteld;

1. Het programmaplan Gezond en Actief Leven De Wolden met als ambitie "*Iedereen doet mee! Op weg naar meer gezonde jaren voor onze inwoners*" met 6 prioritaire opgaven staan centraal.
2. De voorwaarden vanuit de SPUK GALA zijn leidend. Dit betekent o.a. dat we rekening hebben te houden met de regeling combinatiefunctionarissen en de invoering van de 5 verplichte preventieketens die het sociaal domein met het medisch domein verbinden (kansrijke start, welzijn op recept, overgewicht kinderen en volwassenen en valpreventie)
3. Het beleidskader herijking sociaal domein De Wolden is onze leidraad voor de ontwikkelingen.
4. De ontwikkelingen passen bij wat we al doen. Bij voorkeur starten we geen nieuwe projecten, maar zetten we stappen in samenhang met wat er al gebeurt binnen de samenleving van gemeente De Wolden.
5. Bij investeringen is het altijd duidelijk wat het duurzame resultaat is of wat er nodig is om dit resultaat duurzaam te borgen (bv. extra formatie).
6. We werken bij voorkeur met bewezen effectieve interventies of met interventies waarbij er een duidelijke aanname is (zowel inhoudelijk als financieel) hoe deze bijdragen aan de ambitie en opgaven van het GALA.
7. Wanneer inwoners zelf een ontwikkeling willen of kunnen oppakken dan faciliteren we deze beweging en kiezen we niet voor een professioneel aanbod. Hierbij is het van belang dat we kijken naar beoogd effect, kwaliteit en duurzaamheid.
8. Bij nieuwe initiatieven en ontwikkelingen wordt er breed gekeken naar mogelijke investeringsbronnen en is niet alleen het GALA budget de bron.

Hoe besluiten we?

Voor de besluitvorming volgen we de reguliere routes binnen de gemeente.

3. Meer kinderen hebben een kansrijke start

Rond de geboortezorg in De Wolden sluiten we aan bij de verloskundigen praktijken waar de meeste zwangeren uit De Wolden naartoe gaan. Dit is Hoogeveen en Meppel.

In overleg met de lokale coalities in Hoogeveen en Meppel maken we afspraken hoe er wordt samengewerkt met het informele aanbod in De Wolden.

In 2024 organiseren we een ontwikkelsessie met de coalitiepartners Kansrijke Start Hoogeveen en De Wolden om deze afspraken te ontwikkelen.

SMART doelen	Inspanningen 2024/2025	Planning	Actiehouder
<p>Starten met een lokale coalitie Kansrijke Start in De Wolden en vanuit deze coalitie starten met bewezen effectieve interventies.</p> <p>Inzetten op deelname van zwangeren aan de Centering Pregnancy groepen. Vooral zwangeren in een kwetsbare situatie of met een lage Sociaal Economische Status (SES) achtergrond willen we stimuleren deel te nemen. Ook willen we dat er meer zwangeren deelnemen en doorstromen naar de Centering Parenting groepen.</p>	<p>We maken afspraken met de coalities uit Hoogeveen en Meppel om invulling te geven aan dit doel.</p>	<p>2024</p>	<p>Beleidsadviseur Jeugd</p>
<p>Doorgaan met Nu Niet Zwanger en Moeders van De Wolden.</p>	<p>In de afgelopen periode zijn alle werkzame professionals geschoold in het werken met dit programma. We gaan in 2024 het programma</p>	<p>2024</p>	<p>Beleidsadviseur Jeugd Coordinator CJG</p>

	evalueren en verkennen wat er nodig is voor een doorontwikkeling van het programma.		
In samenspraak met sportfunctionarissen onderzoeken wat er nodig is om meer zwangeren in beweging te krijgen. Hierin zien we samenhang met het onderzoek vanuit armoedebestrijding om te bepalen wat er nodig is om een financiële drempel weg te nemen voor deelname aan sociale, sport, beweeg en cultuuractiviteiten.	Het huidige aanbod wordt gecontinueerd en waar nodig uitgebreid.	2024	Sportfunctionaris en cultuurcoaches
De samenwerking met de omliggende ziekenhuizen intensiveren, zodat zij kunnen doorverwijzen naar de lokale coalitie waar dit nodig is.	Ontwikkelen factsheet Presentatie vanuit Jeugdverpleegkundige in de VSV's waar gemeente Hoogeveen mee samenwerkt.	Voor zomer 2024 Q3 2024	Beleidsadviseur gezondheid vanuit Hoogeveense coalitie
Inzetten op het versterken van relaties van jonge gezinnen/ouders. De geboorte van een kind heeft veel impact op een gezin en op een relatie. Hoe maken we dit bespreekbaar en hoe kunnen we ervoor zorgen dat er interventies beschikbaar zijn als dit nodig is. We gaan	We maken afspraken met de GGD om bij het consultatiebureau aandacht te hebben voor jonge ouders en relaties. In overleg met jonge gezinnen, POH jeugd en Jeugd maatschappelijk werk wordt er	Q3 2024 Q4 2024	Beleidsadviseur Jeugd

<p>samen met de coalitie onderzoeken wat er nodig is. Hierbij sluiten we aan bij de ontwikkeling van een doorgaande lijn naar de basisschool die wordt voortgezet vanuit de nota jeugd</p>	<p>onderzocht wat een passende ondersteuningsvorm is.</p> <p>We verbinden dit aanbod aan het preventieve aanbod van het scheidingsloket.</p>		
<p>Werken aan een doorgaande lijn waarbij de lijn van kansrijke start aansluit bij de prioriteiten die gesteld zijn in het uitvoeringsplan voor- en vroegschoolse educatie 2021-2024</p>	<p>We sluiten aan bij de ontwikkeling van de Lokale Educatieve Agenda De Wolden.</p>	<p>2024</p>	<p>Beleidsadviseur Jeugd Beleidsadviseur Onderwijs</p>

4. Meer inwoners hebben een betere mentale gezondheid

Welzijn op recept is de basis voor de ontwikkeling van de sociale basis in de dorpen;

- Zuidwolde
- Ruinerwold
- De Wijk
- Ruinen
- Koekange

Per dorp wordt, via het samsam overleg dat wordt georganiseerd vanuit gemeente in samenwerking met Welzijn De Wolden en met het buurtteam en lokale partners (o.a. plaatselijk belang) een overleg gestart om;

- In kaart te brengen welk aanbod er allemaal is in het dorp. Dit wordt verwerkt in een sociale kaart waarbij Welzijn de Wolden opdrachthouder is en de regie voert op deze sociale kaart.
- Te bespreken wat er nog ontbreekt en wat er nodig is om dit te realiseren?
- Met inwoners in gesprek om te bespreken wat er nodig is om in de toekomst fijn te blijven wonen en leven in het dorp en wat ze daarin zelf kunnen doen en van andere partijen verwachten (in combinatie met een dorpsagenda). Als start van de ontwikkeling zorgzaam samenleven.

Vanuit de ontwikkeling rond de Lokaal Educatieve Agenda (LEA) wordt met het onderwijs en andere maatschappelijke partners gewerkt aan een onderwijs – jeugd agenda. Hierbij wordt verkend of er, op basis van de opgaven op de basisschool, een plan per school ontwikkeld kan worden waarin ook gezondheidsopgaven centraal staan (mentale gezondheid en gezond gewicht) naast talentontwikkeling en kansengelijkheid.

Tot slot wordt de interventie Talentkracht gecontinueerd in De Wolden. Voor 2024 wordt deze aangeboden aan sport en cultuurverenigingen. Voor 2025 en verder wordt in 2024 onderzocht hoe we de verdere ontwikkeling zien en waar we kunnen aansluiten. Hierbij zien we een samenspel met de ontwikkelingen rond positieve gezondheid.

SMART doelen	Inspanningen 2024/2025	Planning	Actiehouder
We organiseren beweeg- en cultuurontmoetingen voor senioren in de dorpen, zoals dorpsommetjes waarin het sociale aspect net zo belangrijk is als het fysieke aspect.	In 2024 worden er in alle dorpen bijeenkomsten georganiseerd om; <ul style="list-style-type: none"> - Te inventariseren welke aanbod er allemaal is - Wat er nog ontbreekt - Te bespreken wat er nodig is om richting toekomst fijn te blijven wonen en leven in het dorp en wat inwoners hier zelf in kunnen doen. 	In 2024 is het aanbod in 2 tot 3 dorpen in kaart gebracht en zijn er startbijeenkomsten georganiseerd in deze 2 tot 3 dorpen. In 2025 en 2026 volgen de overige dorpen. (faseren)	Gemeente en Welzijn De Wolden (gemeente = dorpencontactfunctionarissen)
We creëren meer mogelijkheden voor senioren om deel te nemen aan sport en cultuurverenigingen	Voor zomer 2024 wordt er een inspiratiebijeenkomst georganiseerd voor verenigingen in De Wolden. Doel is om verenigingen te inspireren en te inventariseren wat er nodig is om meer aanbod te ontwikkelen.	Voor zomer 2024	Beleidsadviseurs sport en cultuur Sportfunctionaris en cultuurcoach
Door de DOS-werkwijze uit te rollen in de dorpen werken we aan zorgzame gemeenschappen waar inwoners 'achtgeven op mekare'	Zie inspanning 1		

Welzijn op Recept wordt in 2024 ingevoerd in alle huisartsenpraktijken in de gemeente De Wolden	WDW heeft in 2023 de opdracht gekregen om in 2024 in alle huisartspraktijken een welzijnscoach aan te stellen. Deze welzijnscoach is een doorontwikkeling op de rol die SWW al had binnen de kernteam integrale zorg bij de huisartsen. Eind 2024 evalueren we de inzet en bespreken we met huisartsen en SWW wat er nodig is richting 2025.	Afgerond in 2024 Begin Q4 2024	
De ontwikkelde werkwijze rond Eén Tegen Eenzaamheid wordt voortgezet en verbonden aan de ontwikkeling Welzijn op Recept en Valpreventie.	Welzijn De Wolden voert het actieprogramma Een tegen eenzaamheid uit.	2024	Welzijn de Wolden
We realiseren een dekkend aanbod aan sociale, sport, cultuur en beweegactiviteiten in de dorpen: Waar aanbod ontbreekt wordt dit samen met inwoners gemaakt. We stemmen het preventieve aanbod van de huisartsen en de gemeente op elkaar af.	Via het samsam overleg. Daarnaast is het samsam overleg gesprekspartner voor de welzijnscoach om te signaleren welk aanbod in de sociale basis ontbreekt of welke (collectieve) ontwikkelkansen er liggen in de vragen die voorbij komen. Overleg vindt 1X per kwartaal plaats	2024	Welzijn De Wolden Gemeente
De basisscholen ontwikkelen een plan dat past bij de vragen en ontwikkelingen binnen de	Er vindt een ontwikkeltraject plaats met de onderwijspartners in De		Beleidsadviseur onderwijs

school om invulling te geven aan een betere mentale gezondheid voor kinderen en een gezond gewicht.	Wolden, waar deze inspanning een onderdeel van is.		
We bieden twee trainingen talentfluisteraar aan, gericht op sportverenigingen en cultuuraanbieders. De regiegroep zal in 2024 een plan opstellen hoe de impact van talentkracht in De Wolden verder verbreed en verdiept kan worden in samenwerking met scholen en gemeenschappen.	In 2024 wordt de training Talentkracht ingekocht voor De Wolden en aangeboden aan de sport en cultuuraanbieders. In 2024 wordt onderzocht hoe we de interventie talentkracht kunnen toepassen in de sociaal domein ontwikkelingen in gemeente De Wolden in samenwerking met scholen en gemeenschappen.	2024	Beleidsadviseur Onderwijs Beleidsadviseur Cultuur
We gaan vanuit mantelzorgondersteuning inzetten op werkgevers en een actief mantelzorgbeleid. Hiermee zorgen we ervoor dat de groeiende groep werkende mantelzorgers beter in beeld is en passende ondersteuning krijgen waardoor zij minder snel overbelast raken in hun mantelzorgtaken	Welzijn De Wolden pakt dit op vanuit hun bestaande ondersteuningsrol voor mantelzorg. Naar aanleiding van de resultaten 2024 gaan we in Q4 in gesprek over de opgave in 2025.	2024	Welzijn De Wolden

5. Meer inwoners hebben een gezond gewicht

SMART doelen	Inspanningen 2024/2025	Planning	Actiehouder
We baseren onze ontwikkelingen op de lokale huidige samenwerking waarbij het onze ambitie is om te voldoen aan de landelijke preventieketens voor de aanpak overgewicht bij kinderen en volwassenen.	Dinsdag 23 april bespreken met procesbegeleider overgewicht ketens Drenthe	Q2 2024	Beleidsadviseur Gezondheid
We gaan de JOGG-aanpak intensiveren, waarin we de leefomgeving van kinderen en jongeren structureel gezonder maken. Te denken valt aan de Gezonde School aanpak, groene schoolpleinen, verbinding met de speelbossen, Bewegen In de Openbare Ruimte (BIOR). Hierin wordt intensief samengewerkt tussen de JOGG-regisseur, sportfunctionaris en de scholen. Bij groene schoolpleinen denken we aan een transitie naar een speels en natuurrijk schoolplein bij iedere school.	In 2024 is er een JOGG regisseur in De Wolden die deze aanpak uitvoert. De JOGG regisseur werkt samen met de contactpersonen binnen gemeente waar het gaat om; <ul style="list-style-type: none"> - Gezondheid - Onderwijs - BIOR 	2024	Sportfunctionarissen
Voor kinderen en volwassenen met overgewicht of obesitas is passende ondersteuning	We sluiten aan bij de ontwikkeling van Kidslife in gemeente Hoogeveen.	2024	Beleidsadviseur Gezondheid

begeleiding en zorg toegankelijk (zoals het programma Cool 2B Fit voor kinderen en de Geïntegreerde Leefstijl Interventie (GLI) voor volwassenen)			
Blijven stimuleren van een gezonde leefstijl (met voldoende hulp, ondersteuning en sport, cultuur- en beweegaanbod) ook na deelname aan een tweejarig GLI-programma.	<p>Gli cafe geïnitieerd vanuit sportfunctionarissen</p> <p>Centrale zorgverlener GLI verbinden aan overleg Welzijn op Recept met sociale omgeving.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Welzijnscoachs als contactpersoon <p>Ontwikkelingen aanbod volwassenen bij sport en cultuurverenigingen</p>	2024	<p>Sportfunctionaris</p> <p>Beleidsadviseur Gezondheid</p> <p>Sportfunctionaris</p>
In het beweegaanbod is er aandacht voor aangepast sporten zoals G-sporten.	<p>Het beweegaanbod voor aangepast sporten is in beeld.</p> <p>In 2024 ligt de focus op uitbreiding aanbod voor senioren. Waar het kan wordt hier aandacht aanbesteed. Voor 2025 ligt de focus op uitbreiding aanbod voor inwoners met een functiebeperking.</p>		Sportfunctionaris
In 2026 hebben vijf locaties zoals sportaccommodaties en dorpshuizen een startgesprek gehad met de JOGG-Teamfit	Actie voor JOGG regisseur	2024	JOGG Regisseur

coach en de intentie uitgesproken om aan de slag te gaan met een gezonder voedingsaanbod			
In 2026 wordt bij ieder nieuw project in de openbare ruimte (denk aan: vormgeving omgevingsvisie en ontwerp van woningbouw) rekening gehouden met het toepassen en inrichten van een beweegvriendelijke omgeving (intern noemen we dit Bewegen In de Openbare Ruimte, oftewel BIOR).	Wordt opgepakt in 2025		
Om meer inwoners te laten voldoen aan de beweegrichtlijnen, zetten de sportfunctionarissen in op (erkende) sport- en beweeginterventies, bijvoorbeeld een 10.000 stappen per dag uitdaging.	Onderdeel opgave sportfunctionarissen	2024	Sportfunctionaris

6. Meer inwoners gaan verantwoord om met alcohol

Deze opgave wordt opgepakt in combinatie met de uitvoering van het Preventie en Handhavingsplan Alcohol en Drugs.

SMART doelen	Inspanningen 2024/2025	Planning	Actiehouder
We sluiten aan bij de acties genoemd in het Preventie- en Handhavingsplan alcohol 2023-2026 van gemeente De Wolden. Zoals Keten United waarbij deelnemers, ouders en perceeleigenaren van keten voorlichting krijgen over bijvoorbeeld verantwoord alcohol schenken.	In Q2 van 2024 worden afspraken gemaakt met de betrokken bestuurders over de inspanningen die vanuit PHP en GALA worden ingezet.	Q2 2024	Programmaleider GALA

7. Meer senioren zijn vitaal en minder kwetsbaar

SMART doelen	Inspanningen 2024/2025	Planning	Actiehouder
De DOS-werkwijze wordt gestart in Ruinerwold om samen met inwoners invulling te geven aan werken aan zorgzame gemeenschappen	<p>Vanuit de dorpencontactfunctionaris en Wmo beleidsadviseur zijn gesprekken met het dorp opgestart.</p> <p>Vanuit de Wmo consultants neemt er een medewerker deel aan de leergang DOS Drenthe.</p>	2024 - 2026	Beleidsadviseur Sociaal domein Dorpencontactfunctionaris
Per jaar krijgen 14% van alle thuiswonende ouderen een risico inschatting op valrisico. Per jaar volgen 3% van de gescreende ouderen een valpreventie training die wordt gegeven door de sportfunctionarissen.	Invoering valpreventie aanbod De Wolden	2024	Beleidsadviseur Sport Beleidsadviseur Sociaal domein Sportfunctionaris
We maken afspraken met fysiotherapeuten en zorgverzekeraar over de samenwerking in de keten rond fysieke ondersteuning van ouderen.	Voor de zomer van 2024 vindt er een afstemmingsoverleg plaats met de fysiotherapeuten uit De Wolden over de samenwerking rond de keten valpreventie.	Voor zomer 2024	Beleidsadviseur Sport Beleidsadviseur Sociaal domein
Samen met de partners van de regiegroep wonen, welzijn en zorg maken we afspraken over de signalering en			

doorverwijzing van senioren naar valpreventie screening en training.			
We verkennen of herstelgerichte hulp vanuit de Wmo preventief ingezet kan worden.	Voor 2024 zijn er 10 trajecten herstelgerichte hulp beschikbaar voor inwoners die geen recht hebben op een Wmo indicatie, maar wel gebaat zijn bij herstelgerichte hulp.		Beleidsadviseur Sociaal domein Hoofd uitvoering Zorg
De sportfunctionarissen en cultuurcoaches gaan in overleg met ouderen, sport en cultuurverenigingen verkennen welk aanbod er ontwikkeld of versterkt kan worden voor de doelgroep ouderen	Voor zomer 2024 wordt er een inspiratiebijeenkomst georganiseerd voor verenigingen in De Wolden over uitbreiding aanbod voor senioren in De Wolden In september 2024 wordt, tijdens de open verenigingsdag ruim aandacht besteed aan cultuur en sport aanbod voor senioren (naast de doelgroep kinderen en jongeren)	2024	Sportfunctionaris Beleidsadviseur Sport Beleidsadviseur Sociaal domein
Er worden in alle wijken fittesten aangeboden door de sportfunctionarissen waarbij er doorverwezen kan worden naar activiteiten in de sociale basis	In 2024 vinden er 2 fittesten plaats. De fittesten worden georganiseerd rond en in samenspraak met een huisartspraktijk. Daarnaast wordt er aangesloten bij bestaande momenten waar inwoners	2024	Sportfunctionaris Beleidsadviseur Sport Beleidsadviseur Sociaal domein

	<p>samenkomen zoals de dagontmoetingen om screeningen valpreventie uit te voeren.</p> <p>Via de fittesten worden inwoners toegeleid naar passend aanbod in de sociale basis en wordt, waar nodig, nieuw aanbod ontwikkeld. Dit wordt gedaan via het samsam overleg in het betreffende dorp.</p>		
--	---	--	--

9. Overig

Monitoring

De ambitie van het Gezond en Actief Leven Programma is een lange termijn ambitie, die zal niet veranderen in de komende jaren. Maar dat betekent niet dat we jarenlang hetzelfde moeten blijven doen. Het is juist belangrijk om op basis van de gewenste doelen jaarlijks vast te stellen of we nog de juiste dingen doen. De inzichten om ons heen wijzigen, de omgeving verandert en externe factoren kunnen veranderen.

We stellen jaarlijks, waar het nodig is, onze inspanningen per opgave bij. Dit doen we door minimaal één keer per jaar met elkaar te spreken over hoe het gaat en of onze inspanningen de juiste resultaten teweegbrengen. Voor 2025 en 2026 zullen er nieuwe uitvoeringsagenda's gemaakt worden. Daarnaast worden in de opgaveteams, kerngroep en stuurgroep de voortgang besproken en waar nodig acties toegevoegd of bijgestuurd.

Financieel

Vanuit de gemeente stelt het college jaarlijks het jaarplan vast en de begroting.

In de stuurgroep GALA wordt zowel de inhoudelijke voortgang als de financiële voortgang besproken. Dit wordt voorbereid door de programmaleider in samenspraak met de financieel adviseur. Jaarlijks verantwoorden we de GALA SPUK richting het ministerie van VWS.